

Rógvi Thomsen um teknaran Óla Petersen:

Skemtiligur álvarsmaður í brotasjógv

Seinasta fríggjadag lat upp framsýning í Norðurlandahúsinum við teknaranum Óla Petersen, ið serliga er kendur frá sínum tekningum á baksíðuni á Tíðindablaðnum Sosialinum. Átlanin var, at danskir blaðteknarar skuldu vera við á hesi framsýningini, men teir góvu avboð í síðstu løtu.

Tí varð avgjørt at lata Óla Petersen stilla út nakað fleiri tekningar enn ætlað. Framsýningin fevnir um tríggar partar, ein um mannarættindi, ein um Palleba og ein um Mariu Petersen, lógmann sum politikara. Flestu av tekningunum hava staðið í Sosialinum, men tær um mannarættindini eru allar nýggjar. Framsýningin er opin til 6. mars.

Á lítari samkomu í Norðurlandahúsinum fríggjadagin segði Rógvi Thomsen nøkur orð um tekningarnar og um listarmannin Óla P.

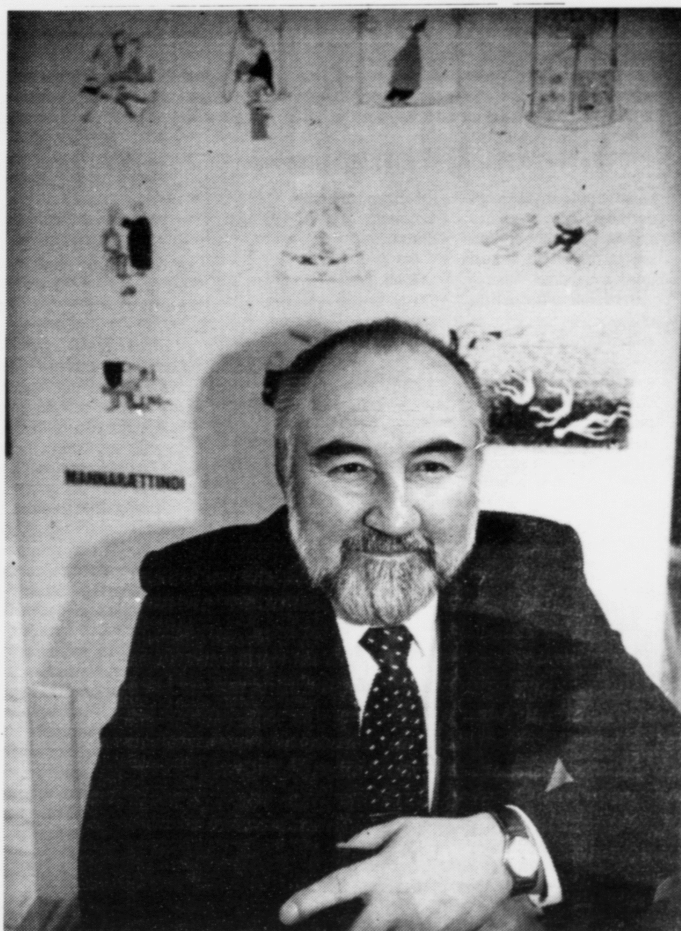
Bestan hugin havi eg at byrja hesa hugleiðing um hugaheimin hjá Óla Petersen við at endurgeva nakað, hann sjálvur segði herfyri. Hann segði, at veruleikin var blivin so absurdur og groteskur, at hann fyrri langt síðani hevði yvirhalað mest víðfatandi fantasiin hjá einum satirikara ella skemti-teknara.

Sjálvur ummælti eg ársbók hjá Óla Petersen fyrri beint tveimum árum síðani. Eg fari at siga tað sama sum Óli Petersen, eg siggi at eg í tí ummælinum havi brúkt fin orð sum fólkaraði, virðing fyrri øðrum fólki o.s.fr. Orð, sum nú tvey ár aftaná, tykja hoyra eini aðrari tíð til og eru púra deyð og uttan innihald her á landi. Men hinvegin, so er fallari armóðini týðningarmikið at minnst til, at hetta eigur at vera aðalmíð hjá tí einstaka: solidaritetur og næstakærleika bæði við títt fólk her á landi og í umheiminum. Tað, sum er so trupult, er, at næstakærleikin verður so ringur at útinna í verki, nærri hann er, at hava hann í munnum er so lætt. Hetta munnu vit í Ólukkumát hava

rakt við seinastu tvey árin. Men tann samhugin, sum kennist í tekningunum hjá Óla Petersen við vanliga fólkið – ella við Palleba og Marsonnu, sum keipumyndin hjá honum eitur – fer út um vanligan alsk til eggið fólk ella tjóðskaparligt gabb, um hvussu fræg og góð vit eru fram um onnur fólk, sjálvt um lítið hoyrist til hetta beint nú.

Óli P. og umheimurin

Fyri fyrstu ferð siggja vit á hesi framsýning, alment, eina nýggja síðu við menniskjanum og teknaranum Óla Petersen, ið er flogin úr tí heimliga høgnaðarheiminum út um klettarnar í onnur lond. Á hesum myndum sæst, at samhugi hansara er grundleggjandi við tann minni menta, við tey sum eru við skerdan lut, hvar hesi so eru stóð. Í hesum hansara altjóða myndum, ber ikki til at kasta okkara heimligu politikarum mistókni fyrri, har eru vit oftastøll brotsfólkini, ið hvussu so er í okkara parti av heiminum. Tæmað hjá Óla er, hvussu illa vit eru farin um felags klótu okkara, ið er áleiðis í økologiskt ófari, bert orsakað av peningagirnd, samstundis við at fólkavøksturin og fátækraðmið bara veksur orsakað av mærglæti okkara. Rasisman í heiminum er annað evni hansara. Ikki tykist Óli Petersen at bera serstakan tokka til prestar og prædikumenn av einum ávísam slagi, og líka so satt sum tað er, at kristindómurin fyrri ein stóran part er grundarlagið undir lívs-áskoðan okkara og ikki minst boðið um at elska næsta tín, so er tað eins satt, at sama trúgv man vera ein hin mest misnýtta til alskyns illgerðir í trúarinnar navni og tað er hendan partin – dualismuna, ið Óli Petersen hartar í tekningum sínum. Ikki ber til at lata vera við at hugsa um, at vit sum partur av Norðurlondum, eisini hoyra við til hesar lótarar, at vit eru nógv betri enn onnur, tá ið um mannarættindi ræður, men hoyri hesi bæði brotini úr mannarættindalýsingini hjá ST:

Óli Petersen, teknari. Aftan fyrri hann nýggjar tekningar, sum viðgera evnið mannarættindi og sum ikki hava verið frammi fyrr. Mynd kalmar

23. Grein

1. stk. Øll eiga rætt til arbeiði, til frítt at velja starv, til rættvís og hóskandi arbeiðslíkindi og til vernd fyrri arbeiðsløysi.

25. Grein

1. stk. Ein og hvør hevur rætt til lívs-umstøður, ið tryggja honum og hansara heilsu og vælveru, har uppi í mat, klæði, bústað og heilsurøkt og almennar tænarastur og rætt til trygd við møgulegum arbeiðsløysi, sjúku, óarbeiðsføri, missi av maka, aldri ella aðrari skerjing av vinnumøguleikum orsakað av umstøðum, sum hann ikki hevur ræði á.

Tá ið hugsað verður um, at hesi rættindi eisini eru galdandi í Føroyum, og hvussu illa vit duga at fylgja teimum, so er ikki sørt ósmæðið, at kasta øðrum fyrri, at tey ikki halda rættindini, soleiðis sum stann parturin av heiminum ger, ið vit hoyra til. Men fagurlátum orðum er nokk av bæði her og í grannalondum okkara.

Palliba og Óli P.

Hesar yvirlýsingar leiða okkum beint yvir í hin partin av tekningunum hjá Óla Petersen, tær av Palliba, har hann svikin, altið við sviðið soð, í armóð, endar á almennastovuni ella doyr fyrri valdinum. Hygg at myndini frá 2. apríl 1992. Hetta er klassisk mynd hjá Óla Petersen. Eitt motiv hann ofta brúkar. Tekningin er av vanligum føroyskum báti við yvirvaksnari brúgv. Á hesi myndini er báturin sokkin og í sori. Vanligi føroyingurin er leinkjaður í bátin og flotar upp, men hann er fjøtraður, so har er eingin vón fyrri at koma omaná, sjálvt í deydanum. Men tann stóra brúgvin stingur uppundan, á

henni standa teir sorgleysu politikararnir, bríkslandi. Á brúgvarkantinum, beint undir politikarunum, stendur navnið á farinum: Mórlandið. Viðmerkingin frá politikarunum er: – Vit kláraðu tað, nú standa vit tryggir.

Jú, teir standa tryggir, báturin er í sori og manningin, fólkið er druknað. Tekningin er gjørd hált á undan vanlukku 6. oktober 1992. Siggi í Sosialinum 18. februar, at Jan Kløvstad leggur Óla Petersen spáðómsskynstrið til. Ja, ikki ber til at siga annað enn, at Óli Petersen er framsýggin, sjálvt um vit mangan kundu hugsað okkum, at sjónir hansara ikki vóru sannar; men sum sagt, veruleikin er farin fram um hugflogið hjá teknaranum. Tekningin lýsir tríggar síður av nøkrum, sum ofta gongur aftur í myndunum hjá Óla:

Tann fyrsta er teir ábyrgdarleysu politikararnir; her á landi er luftin grómut og politikararnir hamsalopnir, men teir standa sorgleysir og hyggja at, meðan alt fer í sor og fólkið flýggjar av landinum, teir hava tryggjað seg sjálvar. Hinvegin er hetta risi á leirfótum, tí at somu politikarar ikki skilja, at teir taka grundarlagið undan sær sjálvum, tað er lóttuvinningin, alt snýr seg um, sum í heiminum annars.

Onnur er tann vónleysa støðan hjá teimum vanligu føroyingunum, sum á tekningini súmbolskt eru leinkjað í bátin Føroyar og tann óhugnaliga veruleikan, sum politikararnir hava skapt. Vanligu føroyingarnir sleppa ikki undan, tey eru fjøtrað við bæði ta búskaparligu vanlukkuna og tí politikararnar. Byrðarnar, ið vera lagdar á tey, fáa tey at hokna, á hesi myndini eru tey longu